

Motion till riksdagen 2020/21:2666

av **Nina Lundström (L)**

Demokratikanon

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmärksamma demokratins stora genombrott i Sverige och utveckla en demokratikanon och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det är en grundläggande fråga att alla ska ha möjlighet att känna till de viktigaste tankar och texter som har format den svenska demokratin. För många som har vuxit upp i akademikerhem är det självklart att känna till suffragetternas kamp för kvinnors rösträtt, Torgny Segerstedts motstånd mot nazismen eller amerikanska oavhängighetsförklaringens betydelse för demokratins framväxt. Demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna är universella värderingar som måste värnas. Vi måste säkerställa att kommande generationer och nya medborgare får en förståelse för de idéer och tankar som format dagens samhälle.

Den 12 september 2021 firar Sverige dessutom som stolt nation demokratins hundraårsdag. Det vore lämpligt att börja utvecklingen av en demokratikanon under detta viktiga demokratiår. Genom beslut av 1919 och 1921 års riksdagar infördes allmän och lika rösträtt. Reformen innebar att kvinnor fick rösträtt och blev valbara till riksdagen. Den 12 september 1921 fick kvinnor för första gången utöva sin rösträtt i riksdagsval. År 2021 är det hundra år sedan det första riksdagsvalet hölls i vilket både kvinnor och män fick rösta. Demokratien fick därmed sitt stora genombrott i Sverige. Genom att skapa och utveckla en demokratikanon kan man göra dessa idéer tillgängliga för alla.

Den svenska demokratin, jämställdheten, yttrandefriheten, rösträtten, föreningsfriheten och andra fri- och rättigheter är inte unika svenska företeelser. Deras uppkomst är ett resultat av hundratals år av kamp för frihet, feminism, demokrati och humanistisk verksamhet på de politiska barriaderna såväl inom som utom parlament, i partier och civilsamhällen, fackföreningar och vid lärosäten runt om i världen. Efter Sovjets samman-

brott i början av 1990-talet tycktes världen destinerad att gå i demokratisk riktning. Visst har stora framsteg gjorts, men det demokratiska tillståndet i världens länder har också försämrats. Främlingsfientliga partier har vuxit sig starkare och kan genom politisk makt inskränka friheter för sina medborgare. Religiösa fundamentalistiska krafter har fått fotfäste runt om i världen och lyckats genomföra brutala terrordåd. Såväl främlingsfientliga som fundamentalistiska ideologier utgör ett hot mot idén om varje människas unika och oinskränkbara värde.

Därför är det hög tid att regeringen ger en grupp experter från olika delar av samhället – statsvetare, historiker, lärare och andra – i uppgift att ta fram en demokratikanon. Den ska bestå av en samling texter som har haft särskild betydelse för framväxten av demokratin i Sverige. Demokratikanon ska illustrera hur tryckfriheten tidigt fick fotfäste i Sverige, kampen för kvinnors rösträtt och jämställdhet, striden för social rättvisa, framväxten av ett mångkulturellt Sverige, men också inkludera de internationella texter som influerat, utvecklat och fördjupat vår demokrati från både västvärlden och andra kontinenter. Demokratikanon kan utformas för att kunna användas brett i samhället, olika årskurser i grundskolan och gymnasiet, men också för läsning och diskussion vid studiecirklar, folkhögskolor och sfi-undervisning. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Nina Lundström (L)